

Rammeverk for grønne obligasjoner **Januar 2021**

INTRODUKSJON

Om Kredittforeningen for Sparebanker

Kredittforeningen for Sparebanker (KfS) sin visjon er å være en ledende leverandør av kreditt til mindre og mellomstore norske sparebanker.

KfS er et «non profit foretak» hvor formålet er å tilby medlemsbankene langsiktig finansiering til gode betingelser. Brukernytten, og ikke avkastning på egenkapitalen, er det bærende motivet for virksomheten. Med utgangspunkt i store innlån, lave driftskostnader og begrenset inntjeningsbehov, skal KfS være i stand til å gi konkurransedyktige lån til sparebankene og være en alternativ finansieringskilde.

Kredittforeningen for Sparebanker utsteder obligasjoner i kapitalmarkedet og låner midlene ut til sparebankene. Dette bidrar til bedre tilgang på langsiktige lån for sparebankene til konkurransedyktige vilkår.

KfS ble stiftet i 2004 som en forening av låntakere. KfS har siden etableringen hatt en avtale om administrasjonssamarbeid og kostnadsdeling med Eiendoms-kreditt AS.

Rammeverk for grønne obligasjoner

Dette rammeverket er basert på 2018 versjonen av Green Bond Principles, gitt ut av International Capital Markets Association (ICMA).

Våre bærekraftsmål:

Vårt overordnede mål er å integrere og fremme bærekraftshensyn i all vår virksomhet. Når vi gjør forretningsbeslutninger vil vi ta hensyn til hvordan dette bidrar til en mer bærekraftig samfunnsutvikling. Vi vil jobbe på denne måten mot kunder, leverandører og andre samarbeidspartnere, samt internt i bedriften.

Vi ønsker å utvikle langsiktige relasjoner med alle våre interessenter for å fremme bærekraftige verdier for samfunnet, kunder, eiere, samarbeidspartnere og ansatte.

KfS skal forene driften av selskapet med sosiale, etiske og miljømessige mål. Vi vil sikre at vi ivaretar bærekraftshensyn i vår utlåns- og investeringsvirksomhet blant annet gjennom policy, retningslinjer og prinsipper, som f.eks. våre etiske retningslinjer. Med dette rammeverket vil vi bidra til å gjøre kapital mer tilgjengelig gjennom grønne lån til norske sparebanker. Rammeverket kan også gi sparebankene orientering og hjelp med å definere hva som kan anses som grønt i de ulike sektorene omfattet i rammeverket. På denne måten ønsker KfS å bidra til klimarelatert omstilling blant norske sparebanker. Intensjonen er også å øke likviditeten i det grønne markedet for å støtte markedsutviklingen og synliggjøre vår bærekraftsprofil til investorer.

Selv om vår største mulighet til å påvirke klima og miljø er gjennom utlån skal vi også sikre redusert miljøbelastning fra egen virksomhet, for eksempel gjennom Miljøfyrtårn sertifisering, innkjøps-policy som setter miljøkrav eller reise-policy som skal bidra til redusert reising, særlig med fly.

Rammeverk:

I tråd med våre mål har selskapet utviklet dette rammeverket for å utstede grønne obligasjoner for å finansiere eksisterende og nye lån fra norske sparebanker for bolig- og næringsbygg, grønn transport, tiltak for energieffektivisering og fornybar energi hos de lokale norske sparebankene.

Vi kan utstede grønne senior obligasjoner: til bruk for å finansiere nye eller eksisterende grønne prosjekter som oppfyller kravene under «bruk av midler» nedenfor.

ICMA Green Bond Principles 2018 presenterer noen frivillige retningslinjer for å fremme transparens og integritet. KfS vil presentere dette rammeverket i tråd med ICMA Green Bond Principles 2018 retningslinjer og følgende nøkkelpilarer:

- 1: Bruk av midler
- 2: Prosess for å evaluere og velge ut prosjekter
- 3: Forvaltning av midler
- 4: Rapportering
- 5: Annenhåndsvurdering

For hver utstedelse av grønne obligasjoner vil disse nøkkelpilarene (1: bruk av midler, 2: prosess for å evaluere og velge ut prosjekter, 3: forvaltning av midler, 4: rapportering) bli gjennomført i tråd med dette rammeverket, og etterfølgende rammeverk etter hvert som rammeverket blir oppdatert.

1. Bruk av midler

KfS sin hensikt er å allokere midlene fra grønne obligasjoner til låneporteføljen for energieffektive bolig- og næringsbygg i Norge, til grønn transport, tiltak for å øke energieffektivitet og til fornybar energi.

Hvis vi ikke har grønne prosjekter tilsvarende innlånte midler, må midlene midlertidig plasseres i bank, evt. verdipapirer som ikke er på ekskluderingslisten¹.

De lånene som oppfyller kriteriene kan finansieres delvis eller helt av midler fra de grønne obligasjonene i følgende kategorier:

Grønne prosjekter som kvalifiserer

ICMA GBP Kategori	Beskrivelse (se kriteriesett for mer detaljer)	EU miljømessige mål	SDG mål
Fornybar Energi	Lån til å finansiere eller refinansiere fornybar energiproduksjon på land i Norge, inkludert prosjektutvikling, konstruksjon, apparater som direkte støtter energioverføring	Art. 6 Substantial contribution to Climate Change Mitigation (§1.a): Generating, storing, distributing or using renewable energy in line with the Renewable Energy Directive, including through using innovative technology with a potential for significant future savings or through necessary reinforcement of the grid	7 - affordable and clean energy 13 – Climate action
Grønn Transport	Lån til å finansiere eller refinansiere anskaffelse av 100% elektriske transportmidler for bruk i Norge.	Art. 6 Substantial contribution to Climate Change Mitigation (§1.c): Increasing clean or climate-neutral mobility; increasing clean or climate-neutral mobility;	11 - sustainable cities and communities 13 - Climate action
Energieffektivitet	Lån til å finansiere eller refinansiere tiltak som øker energieffektivitet i bygninger eller erstatter bruk av fossil energi i Norge	Art. 6 Substantial contribution to Climate Change Mitigation (§1.b): improving energy efficiency except for power generation activities that are referred to in Article 14(2a)	11 - sustainable cities and communities 13 - Climate action
Grønne bygninger	Lån for å finansiere, refinansiere eller rehabilitere nye eller eksisterende energieffektive bolig- og næringsbygg i Norge	Art. 6 Substantial contribution to Climate Change Mitigation (§1.b): improving energy efficiency except for power generation activities that are referred to in Article 14(2a)	11 - sustainable cities and communities 7.3 - By 2030; double the global rate of improvement in energy efficiency

Vilkårene for å oppfylle kravene til prosjektkategoriene og dertil få lån finansiert av KfS sine grønne obligasjoner, kommer nedenfor. Kriteriene er basert på praksis i markedet for grønne obligasjoner strukturert etter The Green Bond Principles. Angående definisjonen for grønne bolig- og næringsbygg har KfS fått en oppdatert rapport fra Multiconsult

¹ <https://www.nbim.no/no/oljefondet/ansvarlig-forvaltning/utelukkelse-av-selskaper/>

som viser at kriteriene i dette rammeverket er med god margin innenfor de topp 15% energieffektive bygninger i Norge. Rapporten vil offentliggjøres sammen med rammeverket og Second Party Opinion fra Sustainalytics.

Kriteriesettet for grønne prosjekter

KATEGORIOVERSIKT

KATEGORI	KRITERIE	KRAV FOR Å OPPFYLLE KRITERIE	DOKUMENTASJON
Fornybar energi	Vannkraftverk	«Run of river» vannkraftverk (ikke demning) med maksimalt 20 MW generatorkapasitet, inkludert tilhørende produkter som turbiner, generatorer, transformatorer	Installert kapasitet (MW)
	Solkraft	Solcelleanlegg på tak, inkludert tilhørende produkter som inverterer, transformatorer, energilagings- og kontrollsystemer Anlegg som er montert på bakken er ekskludert	Installert kapasitet (KW/MW)
	Biogass ²	Biogassanlegg på gårdsbruk i Norge basert på organisk avfall fra gårdsbruk Dersom skogsavfall brukes må skogen være sertifisert under Forest Stewardship Council (FSC) eller Program for the Endorsement of Forest Certification, eller tilsvarende	Forventet årlig produksjon i kubikkmeter biogass (m3)

KATEGORIOVERSIKT

KATEGORI	KRITERIE	KRAV FOR Å OPPFYLLE KRITERIE	DOKUMENTASJON
Grønn transport	Helelektriske transportmidler Hybridløsninger er ekskludert	f.eks. el-biler, helelektriske bud-, vare- eller lastebiler, helelektriske anleggsmaskiner, helelektriske busser eller trikker, helelektriske båter	Dokumentasjon om type transportmidler og antall

KATEGORIOVERSIKT

KATEGORI	KRITERIE	KRAV FOR Å OPPFYLLE KRITERIE	DOKUMENTASJON
Tiltak for energi-effektivisering	<ul style="list-style-type: none"> Erstatte fossil energibruk gjennom elektrifisering 	Kan inkludere, men er ikke begrenset til:	Estimert energibesparelse (KWH/m2)

² Biogass: En blanding av metan og karbondioxid som brukes som drivstoff, produsert gjennom bakteriell nedbryting av organisk materie eller gjennom gassifisering av biomasse

	<ul style="list-style-type: none"> • Enkelttiltak for energieffektivisering av bygg • Elektrifisering av, og tiltak for bedre energieffektivitet i produksjon av olje og gass er ekskludert 	<ul style="list-style-type: none"> • overgang fra diesel aggregat til elektrisitet i landbruk • innstallering av sentralt driftsstyringssystem i bygninger 	Estimert innspart mengde fossil energibærer/år (f.eks. liter diesel, m ³ naturgass)
--	---	--	--

KATEGORIOVERSIKT

KATEGORI	KRITERIE	KRAV FOR Å OPPFYLLE KRITERIE	DOKUMENTASJON
Grønne leiligheter	Nye eller eksisterende leiligheter som tilhører topp 15% av de mest energieffektive leilighetene i Norge	<ul style="list-style-type: none"> • Oppfyller krav til teknisk forskrift fra 2010 (TEK 10) eller 2017 (TEK 17), dvs. bygget ble ferdigstilt i 2012 eller senere 	Takst, ferdigattest eller kjøpekontrakt
Andre typer grønne boligbygg	Nye eller eksisterende boligbygg som tilhører topp 15% av de mest energieffektive boligene i Norge	<ul style="list-style-type: none"> • Oppfyller krav til teknisk forskrift fra 2010 (TEK 10) eller 2017 (TEK 17), dvs. bygget ble ferdigstilt i 2012 eller senere 	Takst, ferdigattest eller kjøpekontrakt
Eldre boliger	Leiligheter og andre typer boligbygg som er bygget under en tidligere regulering enn TEK 10	<ul style="list-style-type: none"> • Bygningen har energimerke A eller B 	Energiattest
Nye grønne boligbygg	Nye boligbygg med 20% bedre energieffektivitet enn Near Zero Energy Buildings (NZEB) ³	<ul style="list-style-type: none"> • Boligbygget har 20% bedre energieffektivitet (kWh/m² per år) enn energistandarden som følger byggeteknisk forskrift som går ut til høring i 2021 OG <ul style="list-style-type: none"> • Bygningen er ferdigstilt etter 1.1.2021 	Energiattest
Renoverte grønne boligbygg	Renoverte bygg med en energiforbedring på minst 30%	<ul style="list-style-type: none"> • Forbedring på minst to trinn i energimerket (f.eks fra E til C) sammenlignet med det kalkulerede utgangspunkt for regulering og byggeår ELLER <ul style="list-style-type: none"> • Forbedring i energieffektivitet (kWh/m²) med 30% sammenlignet med kalkulerede utgangspunkt for regulering og byggeår • Det gjelder en nedre grense for oppnådd energieffektivitet på energikarakter «D» for både 	Energiattest før og etter renovering ELLER Beregnet differanse mellom forventet energikarakter basert på byggeår og registrert energikarakter.

³ NZEB regulering forventes å være i form av den norske tolkningen av EUs Energy Performance Building Directive. Tolkningen forventes å være en del av byggeteknisk forskrift som følger TEK17, som blir sannsynligvis besluttet i løpet av 2021, og som er ute på høring på dette tidspunktet.

		energiattester og beregnet energikarakter	
--	--	---	--

KATEGORIOVERSIKT

KATEGORI	KRITERIE	KRAV FOR Å OPPFYLLE KRITERIE	DOKUMENTASJON
Grønne næringsbygg – hotell / restaurant	Nye eller eksisterende hotell- og restaurant-bygninger som tilhører topp 15% av de mest energieffektive byggene i Norge	<ul style="list-style-type: none"> Oppfyller krav til teknisk forskrift fra 2010 (TEK 10) eller 2017 (TEK 17), dvs. bygget ble ferdigstilt i 2013 eller senere 	Takst, ferdigattest eller kjøpekontrakt
Grønne næringsbygg – kontor, butikk/forretningsbygg, lett industribygg og verksted	Nye eller eksisterende kontor-, butikk- eller industribygninger som tilhører topp 15% av de mest energieffektive bygninger i Norge	<ul style="list-style-type: none"> Oppfyller krav til teknisk forskrift fra 2010 (TEK 10) eller 2017 (TEK 17), dvs. bygget ble ferdigstilt i 2012 eller senere 	Takst, ferdigattest eller kjøpekontrakt
Grønne næringsbygg	Bygg som har oppnådd følgende klassifisering:	<ul style="list-style-type: none"> BREEAM/BREEAM NOR: "Excellent" eller "Outstanding" ELLER <ul style="list-style-type: none"> LEED: "Gold" eller "Platinum" 	Sertifiseringsattest
Nye grønne næringsbygg	Nye næringsbygg med 20% bedre energieffektivitet enn Near Zero Energy Buildings (se fotnote 3)	<ul style="list-style-type: none"> Næringsbygget har 20% bedre energieffektivitet (KWH/m² per år) enn energistandarden som følger byggeteknisk forskrift som går ut til høring i 2021 OG <ul style="list-style-type: none"> Bygningen er ferdigstilt etter 1.1.2021 	Energiattest
Renoverte grønne næringsbygg	Renoverte bygg med en energiforbedring på 30%	<ul style="list-style-type: none"> Forbedring på minst to trinn i energimerket (f.eks fra E til C) sammenlignet med det kalkulerede utgangspunkt for regulering og byggeår ELLER <ul style="list-style-type: none"> Forbedring i energieffektivitet (kWh/m²) med 30% sammenlignet med kalkulerede utgangspunkt for regulering og byggeår Det gjelder en nedre grense for oppnådd energieffektivitet på energikarakter «D» for både energiattester og beregnet energikarakter 	Energiattest før og etter renovering ELLER Beregnet differanse mellom forventet energikarakter basert på byggeår og registrert energikarakter.

2. Prosess for å evaluere og velge ut prosjekter

KfS sitt grønne rammeverk har blitt utarbeidet i tett samarbeid mellom administrasjonen og styret i selskapet. For å velge ut prosjekter som kan oppfylle kriteriene for å inngå i porteføljen av grønne lån vil det være en kreditt-komitee der et medlem i komiteen er bærekraftsansvarlig. Beslutninger tas enstemmig. Lån til bygninger, transport, fornybar energi og energieffektivitet som blir finansiert gjennom midler fra grønne obligasjoner er evaluert og valgt basert på at de oppfyller kriteriene som er forankret i rammeverket. Administrasjonen i KfS vil oppdatere rammeverket i tråd med videre utvikling på området etter beste evne. Kredittkomiteen vil styre prosessen for å evaluere og selektere om låneformålene er innenfor kriteriene beskrevet ovenfor.

Alle kunder må være i overensstemmelse med lover og regler som er gjeldende i Norge, samt i overensstemmelse med KfS sine kreditt- og bærekrafts mål. Vi vil ikke gjøre forretninger med kunder som:

- Er inkludert i Norges Bank sin liste over ekskluderte selskaper¹ Disse selskapene er ekskludert fordi de produserer klasevåpen, kjernevåpen, tobakk, eller produksjon av kull eller kullbasert energi. I tillegg inneholder ekskluderingslisten selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade, alvorlige krenkelser av individets rettigheter i krig og konflikt, grove krenkelser av menneskerettigheter, andre grove brudd på grunnleggende etiske normer og grov korrupsjon.
- Opererer i konflikt med lover, reguleringer og offentlige miljøkrav, eller uten godkjente autorisasjoner fra myndighetene.
- Har tidligere handlet uaktsomt eller uhederlig i relasjon med KfS eller andre parter, eller hvis bedriften eller eierne av bedriften er kjent for å ha vært involvert i kriminell aktivitet.

KfS vil som en del av arbeidet med godkjenning av utbetalinger tilstrebe at all aktivitet oppfyller interne krav til miljø og sosiale standarder, inkludert her er også finansieringen av grønne bygg, grønn transport, fornybar energi og energieffektivitet, med midler fra grønne obligasjoner. ESG målene er kontinuerlig under utvikling og vil bli fulgt opp i fremtidige rammeverk.

3. Forvaltning av midler

Forvaltningen av midlene fra grønne obligasjoner vil bli fulgt opp på prosjekt basis. KfS sin intensjon er å allokere midlene fra grønne obligasjoner til en portefølje av lån som oppfyller kriteriene for grønne bygninger, grønn transport, fornybar energi og energieffektivitet, og er valgt ut i overensstemmelse med evaluerings- og utvelgelsesprosessen beskrevet ovenfor (grønn portefølje). KfS vil tilstrebe å oppnå en allokering av den grønne porteføljen som er lik eller større enn midler fra de utstedte tilhørende grønne obligasjonene. Lån til grønne bygninger, grønn transport, fornybar energi og energieffektivitet som oppfyller kriteriene vil bli lagt til eller trukket fra KfS sin grønne portefølje i den grad det er nødvendig.

KfS vil holde eller investere ubenyttede midler fra utstedte grønne obligasjoner frem til midlene blir allokert til porteføljen med lån til grønne bygg, grønn transport, fornybar energi og energieffektivitet. KfS vil holde midlene i bank eller investere i andre likvide instrumenter etter selskapets retningslinjer for investeringer. Disse ekskluderer investeringer i selskaper eller produkter som er direkte knyttet til fossil energi.

4. Rapportering

KfS sin intensjon er å lage rapport årlig etter utstedelse av grønne obligasjoner. Vi vil her vise fordelingen og betydningen av midlene fra grønne obligasjoner for porteføljen av lån til grønne bygninger, grønn transport, fornybar energi og energieffektivitet. Dette vil vi gjøre på et aggregert nivå.

KfS har en intensjon om å være i overensstemmelse med porteføljetilnærmingen beskrevet i «Green Bond – working towards a harmonized framework for impact reporting» (June 2019) dersom datagrunnlaget er tilgjengelig.

Rapportering av fordelingen vil inneholde følgende:

- Det totale beløpet fordelt på lån som oppfyller kriteriene,
- Antall lån som oppfyller kriteriene,
- Balansen av ikke fordelte midler,
- Beløpet eller prosentandelen av ny finansiering og refinansiering,
- Andelsmessig fordeling av beløpet mellom de ulike prosjektkategoriene

Rapportering av betydning av midler vil inneholde følgende:

- En beskrivelse av grønne prosjekter
 - En oversikt over hva som blir finansiert
 - Målbart i forhold til prosjektets miljømessige betydning som beskrevet her:
- Fornybar energi
 - Installert kapasitet (MW)
 - Forventet årlig produksjon av biogass (m³)
 - Grønn transport
 - Antall helelektriske transportmidler finansiert
 - Andelsmessig fordeling av finansiering mellom de ulike typene kjøretøy nevnt i kriteriesettet
 - Energieffektivitet
 - Estimert energibesparelse (KWH/m²)
 - Estimert innspart mengde fossile energibærere/år (f.eks. liter diesel, m³ naturgass)
 - Grønne bygninger
 - Antall grønne bygninger finansiert
 - Andelsmessig fordeling av finansiering mellom bolig- og næringsbygg
 - Antall bygninger med energimerke A,B

Rapporten om betydningen for miljøet vil bli rapportert på porteføljenivå.

Både rapportering av fordeling av porteføljen og betydningen for miljøet vil bli publisert på hjemmesiden til KfS.

5. Eksterne vurderinger

Annenhåndsvurdering

KfS har fått en uavhengig vurdering av det grønne rammeverket fra Sustainalytics. Den uavhengige vurderingen vil bli publisert på hjemmesiden til KfS. I tillegg har KfS fått en oppdatert vurdering av den norske bygningsmassen og kriteriene i rammeverket fra Multiconsult. Også denne rapporten vil bli publisert på hjemmesiden til KfS⁴.

Verifikasjon

KfS vil muligens spørre om en fordeling av midler fra utstedte grønne obligasjoner til lån som oppfyller krav til grønne bygg, grønn transport, fornybar energi og energieffektivitet fra en ekstern revisor på årlig basis.

⁴ <https://www.kredittforeningen.no/greenbond-program/>